

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ

I. Νέα ἀποκτήματα.

Τὸ Βυζαντινὸν Μουσεῖον ἐπλουτίσθη κατὰ τὸ λήξαν ἔτος 1959 διὰ τῶν ἑξῆς ἀντικειμένων :

1) Τρεῖς (3) ἀξιόλογοι τοιχογραφίαι τῶν ἀρχῶν τοῦ 13^{ου} αἰῶνος, ἀποτοιχισθεῖσαι ἐκ τοῦ ἁγίου Γεωργίου Ὁρωποῦ καὶ εἰκονίζουσαι Ἱεράρχας, ὡς καὶ ἕτερα τοιχογραφία τοῦ Παντοκράτορος τοῦ 14^{ου} αἰ. ἀποτοιχισθεῖσα ἐκ τοῦ Ναοῦ τοῦ Κοιμητηρίου Τανάγρας, παρεδόθησαν εἰς τὸ Μουσεῖον ὑπὸ τῆς Ἀ' Ἐφορίας Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων.

2) Ἐξ ἀγορᾶς τὸ Μουσεῖον ἀπέκτησε δύο Βημόθυρα εἰκονίζοντα τὸν Εὐαγγελισμὸν καὶ Προφήτας, τοῦ τέλους τοῦ 16^{ου} αἰῶνος, καὶ εἰκόνα τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης, με σκηνᾶς ἐκ τοῦ βίου της, ἀρχῶν 18^{ου} αἰῶνος.

3) Ἐκ δωρεῶν τὸ Μουσεῖον ἀπέκτησε : α') Νεκρικήν ἐπιγραφὴν ἐπὶ ὑφάσματος, προερχομένη ἐξ Αἰγύπτου, β') χειρόγραφον ἐπὶ χάρτου περιέχον περικοπὰς τοῦ Εὐαγγελίου, με τὴν ἀρχὴν ἐκάστου κεφαλαίου εἰς τὴν ἑλληνικὴν καὶ τὸ κείμενον τουρκιστί, με ἑλληνικούς χαρακτήρας, γ') ἔντυπον Εὐαγγέλιον ἐκδόσεως Βενετίας τοῦ ἔτους 1781.

II. Ἔργασίαι συντηρήσεως τῶν ἀντικειμένων τοῦ Μουσείου.

Ἔργασίαι συντηρήσεως εἰκόνων ἐγένοντο κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ὑπὸ τῶν συντηρηθητῶν Α. Μαργαριτώφ καὶ Ε. Νουκάκη. Ὁ πρῶτος ἐκ τούτων ἠσχολήθη ἰδίως μετὸν καθαρισμόν εἰκόνων καὶ εὗρεν κάτωθεν νεωτέρων ἐπιζωγραφῆσεων καὶ ἀμαυρώσεων, ἀξιολόγους παλαιότερας εἰκόνας, ἐξ ὧν ἀναφέρομεν τὰς σπουδαιότερας : α') εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 157 ἀμφιπρόσωπον εἰκόνα ἀπεκαλύφθη μοναδικὴ Σταύρωσις τοῦ 13^{ου} αἰῶνος, β') εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 185 εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ ἀπεκαλύφθησαν παλαιότερα τμήματα ἐπιζωγραφηθέντα, γ') κάτωθεν τῆς ὑπ' ἀριθ. 986 εἰκόνης τῆς Θεοτόκου τοῦ 19^{ου} αἰ. ἀπεκαλύφθη ὁλόκληρος ἡ παλαιότερα Θεοτόκος τοῦ 16^{ου} αἰῶνος.

Ὁ Νουκάκης ἠσχολήθη κυρίως μετὸν συναρμολόγησιν καὶ συγκόλλησιν γλυπτῶν τεμαχίων τῆς Αὐλῆς τοῦ Μουσείου, ἅτινα ἐξετέθησαν κατὰ νέαν διάταξιν.

III. Ἐπιστημονικαὶ ἀνακoinώσεις.

Κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἐγένοντο ἐν τῷ Βυζαντινῷ Μουσεῖῳ αἱ κάτωθι ἀνακoinώσεις ὑπὸ μελῶν τῆς Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας :

1) Ὁ κ. Μ. Χατζηδάκης ὠμίλησε περὶ τῶν Τοιχογραφιῶν τοῦ Ὁρωποῦ. 2) Ἡ Κα Μαρία Σωτηρίου περὶ μεταβυζαντινῶν εἰκόνων τοῦ Σινᾶ. 3) Ὁ κ. Α. Ξυγγόπουλος περὶ τεμαχίων τινῶν τοιχογραφιῶν τοῦ Ἀγ. Ὁρους. 4) Ὁ κ. Π. Κανελλό-

πουλος περι Θεοφάνους τοῦ Ἑλληνοσ. 5) Ὁ κ. Θ. Εὔδης περι Παλαμᾶ καὶ τῆς Βυζαντινῆς Τέχνης. 6) Ὁ κ. Α. Ὁρλάνδος περι Νέων τοιχογραφιῶν τῆς μονῆς Θεολόγου Πάτμου.

ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΕΩΣ ΚΑΙ ΣΤΕΡΕΩΣΕΩΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1959

Ἡ Διεύθυνσις Ἀναστήλωσεως τῶν ἀρχαίων καὶ βυζαντινῶν μνημείων τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐπίβλεψιν τοῦ Διευθυντοῦ αὐτῆς κ. Εὐσταθίου Στίκα ἐξετέλεσε τὰς κάτωθι ἐργασίας ἐπὶ βυζαντινῶν μνημείων :

1. *Εἰς τὴν Μονὴν Ὁσίου Λουκᾶ Φωκίδος.* Ἐσυνεχίσθησαν καὶ κατὰ τὸ 1959 αἱ ἐργασίαι στερεώσεως καὶ συντηρήσεως.

Εἰς τὸ καθολικὸν τῆς Μονῆς ἐγένετο ἡ διάνοιξις τῶν ὑπολοίπων παραθύρων, τὰ ὅποια εἶχον φραχθῆ διὰ λιθοδομῆς, ὅταν κατὰ τὴν τουρκοκρατίαν εἶχε μεταβληθῆ τὸ μνημεῖον εἰς ἀμυντήριον, καὶ ἀποκατεστάθησαν εἰς τὴν ἀρχικὴν μορφήν των, ἀνακατασκευασθέντων τῶν γυψίνων διακοσμητικῶν φεγγιτῶν αὐτῶν. Εἰς τὸν γυναικωνίτην συνεπληρώθησαν τὰ κατεστραμμένα κονιάματα τῶν τοίχων καὶ τὰ ἐλλείποντα τμήματα τῆς διὰ πηλίνων πλακῶν στρώσεως τοῦ δαπέδου του.

Συνεχίσθησαν ἐπίσης αἱ ἐργασίαι καθαρισμοῦ καὶ στερεώσεως τῆς ὀρθομαρμαρώσεως, ἀποπερατωθεῖσαι εἰς τὸν κυρίως ναὸν καὶ τὸ νότιον τμήμα τοῦ νάρθηκος. Ἀποκατεστάθησαν ἐπίσης αἱ πλάγαι θύραι τοῦ νάρθηκος, τὰ μαρμάρινα θυρώματα τῶν ὁποίων εἶχον θραυσθῆ καὶ μετακινηθῆ.

Ἐπίσης συνεχίσθησαν καὶ αἱ ἐργασίαι στερεώσεως τῶν ψηφιδωτῶν παραστάσεων αἱ ὅποια εἶχον ἀποκολληθῆ ἀπὸ τὸν τοῖχον καὶ ἐκινδύνευον νὰ καταπέσωσι. Εἰς μὲν τὸν κυρίως ναὸν εἰς τὰ ἡμιχώνια, τῶν σκηνῶν τῆς Γεννήσεως καὶ τῆς Ὑπαπαντῆς καὶ τῶν Ἁγίων Θεοδώρου Τήρωνος καὶ Δημητρίου εἰς τὸ μέγα νότιον τόξον, καὶ τῶν κοσμημάτων τῶν διλόβων παραθύρων, εἰς δὲ τὸν νάρθηκα τῶν συνθέσεων τῆς Σταυρώσεως, τοῦ Νιπτῆρος, καὶ τῶν Ἁγίων Εἰρήνης, Αἰκατερίνης καὶ Βαρβάρας. Εἰς τὰς ἀνωτέρω ἐργασίας, πλὴν τοῦ κυρίως καθαρισμοῦ καὶ στερεώσεως, ἐγένοντο καὶ ἐπισκευαὶ τῶν ὀπισθεν τῶν ψηφιδωτῶν τοίχων, συμπληρώσεις τῶν κατεστραμμένων κοσμημάτων, συμπληρώσεις ρωγμῶν κλπ.

Συνεχίσθη ἡ ἀναστήλωσις τῆς Τραπεζῆς τῆς Μονῆς καὶ συνεπληρώθη ἡ ὑπόγειος αἴθουσα καὶ ἡ ἀνατολικὴ πλευρὰ μὲ τὴν τρίπλευρον κόγχην τῆς.

Εἰς τὴν ἀνατολικὴν πτέρυγα τῶν κελίων τῆς Μονῆς, καθηδαφίσθησαν τὰ νεώτερα κτίσματα καὶ ἀπεκαλύφθησαν εἰς τὸν ὄροφον ἐρείπια παλαιῶν κελίων, τῶν ὁποίων ἐγένετο μερικὴ ἀποκατάστασις. Εἰς τὴν θέσιν αὐτὴν ἐγένοντο ἐπίσης ἐργασίαι διὰ τὴν ἀνέγερσιν νέου ξενῶνος, ἐξωτερικῆς μορφῆς συμφώνου πρὸς τὸ περιβάλλον τῆς Μονῆς.

2. *Εἰς τὴν Μονὴν Δαφνίου,* ἐγένοντο ἐργασίαι εἰς τὸν ἐξωνάρθηκα τοῦ καθολικοῦ. Εἰς τὴν νοτιᾶν πλευρὰν αὐτοῦ ἀφηρέθησαν τὰ μεταγενέστερα δι' εὐτελοῦς τοιχοποιίας συμπληρώματα καὶ ἀποκατεστάθη ἡ ἀρχικὴ μορφή τοῦ μεγάλου διλόβου ἀνοίγματος, διὰ συμπληρώσεως τοῦ δεξιῦ τόξου καὶ ἐπαναφορᾶς τοῦ ἰωνικοῦ κίονος εἰς τὴν καταόρυφον αὐτοῦ θέσιν. Καθηδαφίσθη ἐπίσθη ἡ μεταγενέστερα ἐσωτερικὴ κλιμαξ, ἐντὸς τῆς ὁποίας εἶχον κτισθῆ πολλὰ ἀξιόλογα ἀρχιτεκτονικὰ μέλη καὶ γλυπτά. Ἡ συνέχισις τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς Δυτικῆς πλευρᾶς τοῦ ἐξωνάρθηκος θὰ γίνῃ κατὰ τὸ ἔτος 1960.

Εἰς τὸν νοτιῶς τῆς αὐλῆς τῆς Μονῆς χώρον, ἐκσκαφῆ γενομένη διὰ τὴν θεμε-

λίωσιν νεωτέρου βοηθητικοῦ κτίσματος, ἀπεκάλυψε ἐρείπια παλαιῶν κτηρίων σημαντικοῦ ἐνδιαφέροντος. Εὐρέθη δὲ ἐντοιχισμένος ἀρχαῖος λίθος μὲ ἀναθύρωσιν καὶ ἐπιγραφὴν « Εὐδοξος Δημαινέτου Κυδαθηναεὺς ».

3. *Εἰς τὸν παρὰ τὸ Θησεῖον βυζαντινὸν ναὸν τῶν Ἁγίων Ἀσωμάτων*, ἐγένοντο, παρὰ τὰς ἀντιδράσεις καὶ τὴν πείσμονα ἀντίδρασιν τῶν ἐπιτρόπων, ἐργασίαι ἀποκαταστάσεως τῆς παλαιᾶς μορφῆς αὐτοῦ.

Τὸ σημαντικόν καὶ κομψὸν τοῦτο μνημεῖον τοῦ τέλους τοῦ 11ου αἰῶνος εἶχε τελείως παραμορφωθῆ διὰ τῶν διαφόρων προσθηκῶν καὶ ἐπεκτάσεων τὰς ὁποίας εἶχεν ὑποστῆ κατὰ διαφόρους ἐποχάς. Κατηδαφίσθησαν αἰφνιδιαστικῶς κατ' ἀρχὴν τὰ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη οἰκοδομηθέντα προκτίσματα, καὶ ἐντὸς τῆς ἐπιχώσεως ἀνευρέθησαν τὰ θεμέλια τοῦ δυτικοῦ, τοῦ ἀνατολικοῦ τοίχου καὶ τῶν κογχῶν τοῦ Ἱεροῦ, ἐπὶ τῶν ὁποίων καὶ ἀνηγέρθησαν οἱ νέοι τοῖχοι. Πολλὰ ἄλλα στοιχεῖα ἐπέτρεψαν τὴν ἀσφαλῆ ἀναπαράστασιν καὶ ἀναπαλαιώσιν τοῦ μνημείου. Ὁ τρουῖλλος, ἡ νοτία καὶ βορεία πλευρὰ τοῦ μνημείου ἐσώζοντο σχεδὸν ἀκέραια, ἐχρειάσθη μόνον νὰ ἐπισκευασθῶσι καὶ ἀπαλλαγῶσι ἐκ τῶν νεωτέρων κονιαμάτων, νὰ συμπληρωθῶσι δὲ τὰ ἐλλείποντα τμήματα. Ἐγένετο δὲ καὶ ἀνακεράμωσις, καὶ εἰς δύο δίλοβα παράθυρα ἐπανετοποθετήθησαν τὰ ἀνευρεθέντα κιονόκρανα καὶ οἱ κιονίσκοι.

Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ναοῦ ἀνευρέθησαν λείψανα τῶν παλαιῶν τοιχογραφιῶν, τὰ ὅποια ἐστερεώθησαν καὶ ἐκαθαρίσθησαν. Κατὰ τὴν γενομένην ἐσκαφὴν ἀνευρέθησαν ποικίλα ἀρχιτεκτονικὰ μέλη, ὄστρακα ἀγγείων καὶ ἐπιγραφαὶ σημαντικοῦ ἐνδιαφέροντος.

Πέριξ τέλους τοῦ ναοῦ ἐκτίσθη ἀναλημματικὸς τοίχος, καὶ διεμορφώθη προαύλιον.

4. *Εἰς τὸν παλαιὸν ναὸν τῆς Ἁγίας Τριάδος, Γουδίου*, τὸν μετασκευασθέντα κατὰ τοὺς μεταβυζαντινοὺς χρόνους εἰς Βασιλικήν, ἐγένοντο διάφοροι ἐργασίαι. Ἀποκατεστάθη ἡ πρόσοψις καὶ ἡ εἴσοδος, συνεπληρώθη ἡ στέγαις καὶ ἡ κεράμωσις.

Ἐπίσης ἐγένοντο ἀποχωματώσεις καὶ ἐκτίσθη ἐξωτερικὸς μανδρότοιχος, ἀφοῦ ἰσοπεδώθη τὸ προαύλιον.

5. *Εἰς τὸν ἐν Χώνικα βυζαντινὸν ναὸν*, ἐγένοντο ἐργασίαι στερεώσεως καὶ ἀποκαταστάσεως τῆς πλινθοπεριβλήτου ὄψιδος τοιχοποιίας αὐτοῦ.

6. *Εἰς τὸν ἐν Πλατανίτι Βυζαντινὸν ναὸν*, ἐγένοντο διάφοροι στερεώσεις τῆς στέγης, ἀποκατεστάθη τὸ δίλοβον παράθυρον τῆς νοτίας πλευρᾶς, καὶ ἀπεδόθη ἡ ἀρχικὴ μορφή εἰς τὸν τρουῖλλον.

7. *Ὁμοίως εἰς τὸν ἐν Ἀιτικῇ ναὸν τῆς Μονῆς Ἀστερίου*, ἐγένετο ριζικὴ ἐπισκευὴ τῆς στέγης καὶ ἀνακεράμωσις, εἰς δὲ τὸν τρουῖλλον ἀποκατεστάθη ἡ ἀρχικὴ μορφή.

8. *Εἰς τὸν μεταβυζαντινὸν ναὸν τοῦ χωρίου Λαδᾶ Μεσσηνίας*, ἐγένοντο διάφοροι ἐργασίαι στερεώσεως καὶ ἀνακεράμωσις τῆς στέγης καὶ ἀποκατάστασις τῆς ἐξωτερικῆς μορφῆς αὐτοῦ.

9. *Εἰς Μυστρᾶν*, ἐγένετο καθαρισμὸς καὶ στερεώσεις τοιχογραφιῶν τῆς Περιβλήπτου. Ἐπίσης ἐστερεώθησαν καὶ ἀνεστηλώθησαν ἐτοιμόρροποι τοῖχοι παλαιῶν οἰκιῶν. Ἡρχισαν ἐκ παραλλήλου ἐργασίαι ἀναστηλώσεως τῆς παλαιᾶς οἰκίας Λάσκαρη.

10. *Εἰς τὴν νῆσον Πάρον*, ἤρχισαν ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐπίβλεψιν τοῦ καθηγητοῦ κ. Ἀναστ. Ὀρλάνδου ἐργασίαι ἀναπαλαιώσεως τῆς Παλαιοχριστιανικῆς Βασιλικῆς τῆς Καταπολιανῆς. Κατ' ἀρχὴν καθηρέθησαν μεταγενέστερα τμήματα τοῦ τρουῖλλου καὶ τοῦ δυτικοῦ κυλινδρικοῦ θόλου καὶ ἀνακατεσκευάσθησαν συμφώνως πρὸς τὴν ἀρχικὴν μορφήν αὐτῶν ἐξ ὀπλισμένου σκυροδέματος. Ὅπως θ' ἀπομακρυνθῶσι τὰ νεώτερα κατασκευάσματα, διὰ νὰ προβάλλουν οἱ παλαιοχριστιανικοὶ κίονες τοῦ ναοῦ εἰς τὸ ἰσόγειον καὶ εἰς τὸν γυναικωνίτην.

Οι λοιποὶ θόλοι ἐστερεώθησαν δι' ἐξωτερικῶν χιτώνων καὶ οἱ πεσοοὶ δι' ἐσωτερικῶν πυρήνων, ἐπίσης ἐξ ὀπισθίου σκυροδέματος.

Εἰς τὸ Βαπτιστήριον τῆς Καταπολιανῆς ἐγένετο καθάρσεις μεταγενεστέρων ἐπιχρισμάτων καὶ διάνοιξις τῶν παραθύρων τοῦ τρούλλου. Αἱ ἐργασίαι θὰ συνεχισθοῦν κατὰ τὸ ἔτος 1960.

11. *Εἰς τὴν ἐν Πάτμῳ Μονὴν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.* Συνεχίσθησαν αἱ ἐργασίαι ἀναστηλώσεως τῆς Ν.Δ. γωνίας τῆς Μονῆς ἣτις εἶχε καταρρέσει ἐκ τῶν σεισμῶν. Κατεσκευάσθη ἤδη τὸ ἰσόγειον κατὰ τὸ ἐν Πάτμῳ ἐπικρατοῦν σύστημα καὶ ὑπολείπονται ἡ κατασκευὴ τοῦ πρώτου καὶ δευτέρου ὀρόφου, ὅπου θὰ ἐγκατασταθῶσιν ἡ βιβλιοθήκη, τὸ σκευοφυλάκιον καὶ θησαυροφυλάκιον ὡς καὶ ὁ ξενῶν.

Ἐστερεώθη ὁ ἄνωθεν τῆς κυρίας εἰσόδου Πύργος καὶ τὸ κομψὸν κωδωνοστάσιον. Ὡσαύτως ἀπεκαλύφθησαν εἰς τὸ Νότιον παρεκκλήσιον θαυμάσιαι τοιχογραφίαι τοῦ 12^{ου} αἰ. Τέλος ἐξετελέσθησαν εἰς εὐρείαν κλίμακα ἐργασίαι στερεώσεως καὶ συντηρήσεως ὀλοκλήρου τοῦ συγκροτήματος τῆς Μονῆς τόσον εἰς τὰ κτίρια ὅσον καὶ εἰς τὰς στέγας (ταράτσας).

12. *Εἰς τὸν ἐν Θεσσαλονίκῃ ναὸν τοῦ Προφήτου Ἑλισσίου.* Συνεχίσθησαν αἱ ὑπὸ τῆς Διευθύνσεως Ἀναστηλώσεως ἀναληφθεῖσαι ἐργασίαι στερεώσεως καὶ ἀποκαταστάσεως τοῦ σημαντικοῦ τούτου μνημείου τῆς Μακεδονικῆς Πρωτευούσης. Ὁ Ναὸς ὡς γνωστὸν εἶχεν ὑποστῆ παλαιόθεν καθίζησιν, ἣτις εἶχεν ἐπιφέρει μεγάλην ἀπόκλισιν τοῦ μνημείου κατὰ τὴν Β.Α. γωνίαν αὐτοῦ.

Διὰ τὸν λόγον τοῦτον εἰς ὅλας τὰς πλευρὰς αὐτοῦ, πλὴν τῆς δυτικῆς, εἶχον κατασκευασθῆ τεράστια ἀντισταθμητικὰ ἀντηρίδες, αἱ ὁποῖαι εἶχον καλύψει καὶ ἐξαφανίσει ὀλοκληρωτικῶς τὸν περικαλλῆ ναόν. Οὐδεὶς ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ἐτόλμα νὰ προβῆ εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ μνημείου. Τὸ δύσκολον τοῦτο ἐγχείρημα ἀπετολμήσαμεν ἡμεῖς προσωπικῶς, παρὰ τὰς ἀντιρρήσεις πολλῶν ἐπικριτῶν.

Ἐγένετο εἰδικὸν σύστημα ὑποστηρίξεως τοῦ ναοῦ ἐσωτερικῶς δι' εἰδικῆς κατασκευῆς ἐκ μπεντόν ἀριμὲ ἐπὶ τῇ βάσει μελέτης τοῦ πολ. μηχανικοῦ τῆς καθ' ἡμᾶς Διευθύνσεως κ. Γ. Σολομωνίδη. Τὴν δύσκολον καὶ λεπτὴν ταύτην ἐργασίαν ἐξετέλεσε ὁ ἔμπειρος βετεράνος ἀρχιτεχνίτης τῆς Ἀναστηλώσεως κ. Ν. Κορωνιός, παρηκολούθησαν δὲ ταύτας ὁ Ἐφορὸς ἀρχαιοτήτων κ. Σ. Πελεκανίδης καὶ ὁ πολ. μηχανικός, κ. Σακλαμπάνης. Μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν ἐργασιῶν στερεώσεως τοῦ ναοῦ ἐσωτερικῶς, ἤρχισαν ν' ἀφαιροῦνται πλέον αἱ ἀντισταθμητικὰ ἀντηρίδες ἢ μία μετὰ τὴν ἄλλην, εἰς τὰς θέσεις τῶν ὁποίων εὐρέθησαν μικρὰ κομψὰ παρεκκλήσια, τὰ ὁποῖα ἀνεστηλώθησαν καὶ ἔλαβον, οὕτως εἰπεῖν, τὰς θέσεις τῶν ἀντηρίδων. Ἡδη ὑπολείπεται ἡ κατασκευὴ τοῦ δυτικοῦ προστώου τοῦ Ναοῦ.

13. *Εἰς τὰ βυζαντινὰ τεῖχη τῆς Θεσσαλονίκης* ἐγένοντο ἐργασίαι στερεώσεως ἐτοιμορροπῶν τμημάτων, εἰς εὐρείαν κλίμακα.

14. *Εἰς τὴν παλαιὰν Μητρόπολιν τῶν Σερρῶν* ἀνεστηλώθη τὸ πρὸς δυσμὰς τοῦ ναοῦ παρεκκλήσιον. Ἐπίσης διεμορφώθη καταλλήλως ὁ περίξ τοῦ ναοῦ χώρος. Ἐγένετο ἀποστράγγισις τῶν ὑδάτων καὶ στερεώσις τῶν πρὸς βορρᾶν τοῦ Ναοῦ κτισμάτων.

15. *Εἰς τὸ Ἁγίον Ὄρος,* α) ἐστερεώθη τὸ ἐπικίνδυνον τμήμα τῆς Μονῆς Σταυροδικτικῆς καὶ διεσκευάσθη τὸ κωδωνοστάσιον, διὰ νὰ τοποθετηθῶσι τὰ χειρόγραφα καὶ κειμήλια τῆς Μονῆς.

β) *Εἰς τὸν ναὸν τοῦ Τιμίου Προδρόμου* τῆς Ρουμανικῆς Σκήτης, ἐγένετο ἐπισκευὴ τῆς στέγης διὰ μολύβδου.

γ) *Εἰς τὸ μετόχιον Ἁγίου Δημητρίου τῆς Μονῆς Βατοπεδίου* ἐπεσκευάσθη τὸ παρεκκλήσιον, ἐπιδιωρθώθη ἡ στέγη καὶ ἐγένετο καθαρισμὸς τῶν τοιχογραφιῶν ὑπὸ τοῦ ζωγράφου κ. Φ. Ζαχαρίου καὶ

δ) *Εἰς τὴν μονὴν τῆς Μεγίστης Λαύρας* ἐπερατώθησαν αἱ ἐργασίαι κατασκευῆς τοῦ κτηρίου ὄπερ θὰ χρησιμεύσῃ ὡς σκευοφυλάκιον καὶ βιβλιοθήκη τῆς Μονῆς.

ΤΑ ΓΕΝΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Κατὰ τὸ ἔτος 1959 ἡ ταξινομήσις τῶν ἀρχειακῶν συλλογῶν ἐνηργήθη κανονικῶς ὑπὸ τῶν 4 ταξινομῶν καὶ 1 ἀρχειοφύλακος καθοδηγουμένων ὑπὸ τοῦ Γραμματέως καὶ βοηθουμένων ὑπὸ τοῦ λοιποῦ προσωπικοῦ. Οὕτω :

- 1) Ἐπερατώθη ἡ ταξινομήσις πάντων τῶν κλάδων τοῦ Καποδιστριακοῦ Ἀρχείου.
  - 2) Ἐγένετο συσσωμάτωσις τῆς νέας ταξινομήσεως πρὸς τὴν παλαιάν.
  - 3) Ἐγένετο ἔνταξις πολλῶν ἐκ τῶν ὑστέρων εὐρεθέντων ἐγγράφων εἰς τοὺς φακέλους τοῦ Ἀγῶνος καὶ τοῦ Καποδιστρίου.
  - 4) Ἐτακτοποιήθησαν τὰ νέα προσκτήματα τῶν ἀρχείων καὶ τῆς Βιβλιοθήκης.
  - 5) Ἐνηργήθησαν ἐπιθεωρήσεις ἀρχείων πρὸς καταστροφὴν, ἤτοι τοῦ ΜΤΠΥ, τῆς Διευθύνσεως Ἀγροφυλακῆς τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν, τοῦ Ὑπουργείου Ἐμπορίου κλπ.
  - 6) Ἠλέγχθησαν τὰ δικαιολογητικά καταστροφῆς ἀχρήστων ἀρχείων Νομαρχιῶν, Οἰκονομ. Ἐφοριῶν, Ἐφοριῶν Καπνοῦ κλπ.
  - 7) Ἐξυληρετήθησαν οἱ ἐρευνηταὶ καὶ τὸ κοινὸν διὰ παροχῆς πληροφοριῶν καὶ ἄλλων στοιχείων.
  - 8) Ἐξεδόθησαν ἀντίγραφα τῶν ἐν τοῖς ΓΑΚ παλαιῶν συμβολαίων.
  - 9) Ἐφωτογραφήθησαν ἔγγραφα καὶ χειρόγραφα διὰ λογαριασμόν ἐπιστημόνων ὡς καὶ τίτλοι ἰδιοκτησίας.
  - 10) Ἐστάλησαν αἱ ἀναγκαῖαι πληροφορίες ἐπὶ τῇ βάσει σχετικοῦ ἐρωτηματολογίου περὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι ἀρχείων εἰς τὸ ἐν Στοκχόλμη μέλλον νὰ συνέλθῃ 4^{ον} Διεθνὲς Συνέδριον τῶν Ἀρχείων.
  - 11) Ἐστάλησαν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν Λένινγκραντ στοιχεῖα περὶ τοῦ Ρώσου μουσικοσυνθέτου Γλίγκα μέλους τῆς Ἐταιρείας τῶν Ὁραίων Τεχνῶν.
- Ἐγχορήσθησαν 10 μεταλλικαὶ ἀρχειοθήκαι τῶν 4 συρταρίων καὶ 11 τοιαῦται τῶν δύο συρταρίων ὡς καὶ μία δίδυμος δελτιοθήκη, ἐκ τῆς ἐγχωρίου βιομηχανίας.
- Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο εἰσῆχθησαν εἰς τὰ ΓΑΚ τὰ κάτωθι ἀποκτήματα :
- α) *Δεῖ ἀγορᾶς* : 1) Συλλογὴ ἐκ 223 ἐγγράφων τῶν ἐτῶν 1686 - 1937 περιλαμβανουσα ἕξ (6) τουρκικὰ ἔγγραφα, εἰκοσιν (20) ἔγγραφα πρὸς τὸν καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου Π. Ρομπότην καὶ ἄλλα (1859 - 1923), δέκα ἑπτὰ (17) ἐκκλησιαστικὰ (1805 - 1907), δέκα τρία (13) νοταριακὰ (1686 - 1821), ἐξήκοντα ἕξ (66) ἐπιστολάς καὶ ἄλλα πρὸς τὸν Δημήτριον Βουδούρη (1831 - 1860), τριάκοντα ὀκτώ (38) ἰδιωτικὰ ποικίλα τῶν ἐτῶν 1817 - 1919 καὶ ἀχρονολόγητα καὶ ἑβδομήκοντα πέντε (75) δημόσια ἔγγραφα (1821 - 1937).
  - 2) Τετρακῶσια τεσσαράκοντα (440) ἔγγραφα ἐκ τοῦ ἀρχείου Ἀλεξ. Κοντοσταύλου (1821 - 1880).
  - 3) Ἀρχειακὴ συλλογὴ περιέχουσα : α) 4 μεγάλους φακέλους ἐκ τοῦ Ἀρχείου Ἀλεξ. Κοντοσταύλου ἐκ χιλίων περίπου ἔγγράφων τῶν ἐτῶν 1809 - 1908 καὶ β) 3 ὀγκώδεις τόμους ἐν εἴδει λευκώματος, εἰς τὰ φύλλα τῶν ὁποίων εἶναι ἐπικεκολλημέναι πλεῖστοι προσκλήσεις Βασιλέων, Πριγκίπων, Πρέσβειων κλπ. πρὸς τὸν πρῶην διπλωματικὸν υπάλληλον Ἀλέξ. Πάλλην (1896 - 1922).
  - 4) Σπάραγμα κώδικος χαρτῶν τοῦ 19^{ου} αἰῶνος διαστάσεων 0,33 × 0,22 μ. ἐκ φφ. 6, ἐφ' οὗ ἀντιγράφονται τουρκικὰ ἔγγραφα ἑλληνιστῶν τῶν ἐτῶν 1801 - 1827

ἀναφερόμενα εἰς τὴν παρὰ τὴν Μονεμβασίαν Μονὴν τοῦ Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ.

5) Χειρόγραφον τοῦ δευτέρου πιθανῶς ἡμίσεος τοῦ 19^{ου} αἰ. ἐπὶ περιγραμμῆς εἰς σχῆμα εἰληταρίου μετὰ κοντοῦ ἐξ ἐλεφαντοστοῦ καλλιτεχνικῶς ἐξεργασμένου, ἐφ' οὗ ἀναγράφεται τὸ ἑβραϊκὸν κείμενον τοῦ βιβλίου τῆς Ἑσθήρ.

6) Χειρόγραφον χαρτῶν διαστάσεων 0,19×0,135 μ. ἐκ φφ. 100, ἐσταχωμένον διὰ βυρσίνου περικαλύμματος, περιέχον ἐπωδάς, καταδέσμους, ἰατροσόφια, βροντολόγιον καὶ σεισμολόγιον, ὄροσκόπιον, τὰς ἀποφράδας ἡμέρας, εὐχὰς κατὰ ἀσθενειῶν κλπ., τοῦ 17^{ου} πιθανῶς αἰ., ἀλλ' ἔχον καὶ μεταγενεστέρας ἐγγραφάς.

7) Ἱστορημένον χειρόγραφον ἐπὶ χάρτου λείου διαστάσεων 0,31×0,21 μ. ἐκ φφ. 32 ἄνευ περιβλήματος, τοῦ 17^{ου} πιθανῶς αἰ., περιέχον τὴν θεῖαν λειτουργίαν τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, εἰκόνας τοῦ ἁγίου τούτου καὶ τῆς Θεοτόκου καὶ ὠραία ἐπίτιτρα καὶ ἀρχικά.

β) Διὰ δωρεᾶς : 1) Χειρόγραφον δακτυλογραφημένον καὶ βιβλιοδετημένον διαστάσεων 0,28×0,20 μ. ἐκ σελίδων 420 μετὰ συμπληρώματος ἐκ σελίδων 6 καὶ εἰρητηρίου ἐκ σελίδων 7 ὑπὸ τὸν τίτλον « Ἡ ἐπανάστασις τοῦ 1909 (τοῦ Γουδί), κλπ. Ἀθῆναι, Φεβρουάριος 1959 » ὑπὸ τοῦ κ. Θεοφυλάκτου Λογοθέτη, πρῶην δημοσιογράφου, ὑπὸ τὸν ὄρον ὅπως ἐπὶ μίαν δεκαετίαν μὴ δοθῆ εἰς τὸ ἀναγνωστικὸν κοινόν.

2) Ἡ κυρία Εὐτέρπη Παπαδοπούλου (ὁδὸς Τριπόδων 26) ἐν συνεχείᾳ παλαιότερας δωρεᾶς ἐδώρησεν ἑλλιπεῖς σειρὰς παλαιῶν ἐφημερίδων καὶ ἐντύπων, ἧτοι :

α) Γενικῆς Ἐφημερίδος ἔτη 1829 - 1832.

β) Ἐφημερίδος Ταχύπτερος Φῆμη ἔτη 1841, 1842, 1845, 1846, 1848, 1851, 1853 καὶ 1854, ὅλα ἑλλιπῆ.

γ) Ἐπισήμου Ἐφημερίδος τῆς Συνελεύσεως ἔτη 1862 καὶ 1863 ἑλλιπῆ.

δ) Πρακτικῶν τῆς Βουλῆς ἔτη 1845, 1846 καὶ 1848 ἑλλιπῆ.

ε) Ἐντυπα : « Ὀνομαστικὸς Κατάλογος Συνταξιούχων, Ἀθῆναι 1850 », σελ. 1 - 24.

ς) « Ἐργασίαι τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν Ἀγωνιστῶν », σελ. 1 - 24 καί :

ζ) « Ἐργασίαι τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἀγῶνος (Ἀγωνισταὶ ξηρᾶς) ἀπὸ 26 Μαρτίου 1865, σελ. 1 - 50 ».

Τὸ Ἀναγνωστήριον τῶν ΓΑΚ ἐλειτούργησε κανονικῶς, πλὴν τοῦ μηνὸς Αὐγούστου, καὶ ἐσημειώθησαν 836 παρουσίαι ἀναγνωστῶν Ἑλλήνων καὶ ξένων.

Εἰς τὴν Βιβλιοθήκην εἰσῆχθησαν αὐτοτελεῆ βιβλία ἐκ δωρεᾶς 115 καὶ ἀρκετοὶ τόμοι παλαιότερων σειρῶν.

Ὁ Διευθυντὴς κατόπιν τῆς ὑπ' ἀριθ. 63051/1165/9 - 6 - 1959 Διαταγῆς Ὑπουργείου Ἐθν. Παιδείας μετέβη καὶ ἐπεθεώρησεν ἀπὸ 25 ἕως 28 Ὀκτωβρίου 1959 τὸ Ἱστορικὸν Ἀρχεῖον Σπάρτης καὶ προέτεινε τὴν λήψιν τῶν ἀναγκαίων μέτρων διὰ τὴν κανονικὴν λειτουργίαν του.

Τοπικὰ Ἀρχεῖα. Κατόπιν ἐγκρίσεως τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν ΓΑΚ ἐχορηγήθησαν ἀνά 1.000 δραχμαὶ εἰς τὰ τοπικὰ Ἱστορικὰ Ἀρχεῖα : Μακεδονίας, Ἰονίου Γερούσιαι, Σπάρτης, Ὑδρας καὶ Χίου. Δυστυχῶς ἢ μὴ λειτουργία πάντων τῶν ἰδρυμένων Ἱστορικῶν Ἀρχείων καὶ ἢ ἑλλειψίς τοιούτων εἰς ἅπαντας τοὺς Νομοὺς τοῦ Κράτους παρέχει τεραστίαις δυσκολίας εἰς τὰ ΓΑΚ πρὸς διάσωσιν τῶν δημοσίων ἀρχείων τῶν ἐπαρχιῶν.

Αἱ διοικητικαὶ ἀρχαί, ὁ πνευματικὸς κόσμος, τὰ ὄργανα τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως καὶ αἱ διάφοροι ὀργανώσεις πρέπει νὰ κατανοήσουν τὴν ἀξίαν τῶν ἱστορικῶν ἀρχείων διὰ τὴν ἐθνικὴν ἱστορίαν, νὰ τὰ ἀγαπήσουν καὶ μὲ παντοίους τρόπους νὰ τὰ περισώσουν, μέχρις ὅτου τὰ παραλάβουν αἱ εἰδικαὶ ἀρχειακαὶ ὑπηρεσίαι.

Ἐκδόσεις: Ἐγένετο ἡ ἐκτύπωσις τοῦ Α' τόμου τῆς σειρᾶς τῆς « Βιβλιοθήκης τῶν Γενικῶν Ἀρχείων τοῦ Κράτους » καὶ ἐπίκειται ἡ κυκλοφορία αὐτοῦ.

Ὁ τόμος οὗτος περιλαμβάνει τὸ ἀνέκδοτον ἀπομνημόνευμα τοῦ ἐκ Ναξιρίου τῆς Μεσσηνίας ἀγωνιστοῦ Παναγιώτου Παπατσώνη μετὰ εἰσαγωγῆς καὶ σχολίων ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ Ἐ. Πρωτοψάλτη.

ΤΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

α') Τὸ Μεσαιωνικὸν Ἀρχεῖον.

Κατὰ τὸ ἔτος 1959 τὸ Μεσαιωνικὸν Ἀρχεῖον συνεκόμισε νέον πλούσιον ὕλικὸν διὰ τῆς ἀποδελτιώσεως κειμένων τῆς Τουρκοκρατίας καὶ ἰδίᾳ καταλόγων χειρογράφων. Παρὰλλήλως ἤρχισε τὴν παρασκευὴν πρὸς ἐκδοσιν σειρᾶς βιογραφιῶν Ἑλλήνων λογίων τοῦ πρώτου μετὰ τὴν Ἄλωσιν αἰῶνος. Διὰ τῆς ἐκτυπώσεως καὶ ταξινομήσεως τῶν μικροταινιῶν τῶν ἐγγράφων, χειρογράφων, σπανίων ἐντύπων καὶ λοιποῦ ὕλικου, συναρθέντος κατὰ τὰς εἰς τὸ ἔξωτερικὸν (Ρουμανίαν, Γιουγκοσλαβίαν καὶ Ἰταλίαν) διενεργηθείας ἐπιστημονικᾶς ἀποστολᾶς τοῦ προηγουμένου ἔτους 1958, τὸ φωτογραφικὸν τοῦ Ἀρχείου ἐπλουτίσθη διὰ διαχιλίων περιήπου φωτογραφιῶν. Εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Ἀρχείου εἰσῆχθησαν 177 ἐν ὄλῳ νέοι τόμοι. Ἀλλὰ τὸ σπουδαιότερον πάντων, κατόπιν σχετικῆς ἐγκρίσεως τῆς Συγκλήτου τῆς Ἀκαδημίας, τὸ Μεσαιωνικὸν Ἀρχεῖον ἀνέλαβε τὴν ἐκπόνησιν κριτικῶν ἐκδόσεων φιλολογικῶν καὶ ἱστορικῶν κειμένων τῆς Φραγκοκρατίας καὶ Τουρκοκρατίας. Τὸ πρῶτον δὲ βιβλίον τῆς σειρᾶς ταύτης, ἡ κριτικὴ ἐκδοσις τῶν νεωστὶ εὑρεθέντων ἔργων τοῦ ποιητοῦ Λεονάρδου Ντελλαπόρτα (ἀρχαὶ 15ου αἰῶνος) ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Ἀρχείου κ. Μ. Μανούσακα, εὔρισκεται ἤδη ὑπὸ ἐκτύπωσιν.

β') Τὸ Λαογραφικὸν Ἀρχεῖον.

Κατὰ τὸ ἔτος 1959 τὸ Λαογραφικὸν Ἀρχεῖον εἰργάσθη ἐνισχυμένον εἰς προσωπικὸν διὰ τῆς προσλήψεως εἰς αὐτὸ τριῶν ἐπὶ συμβάσει ὑπαλλήλων (φιλόλογου, μουσικοῦ καὶ γραφέως).

Α'. Τὸ Ἀρχεῖον ἐπλουτίσθη διὰ 32 νέων χειρογράφων συλλογῶν (ἐν συνόλῳ σελ. 3791) λαογραφικῆς ὕλης καὶ 1449 ἠχογραφήσεων δημῶδους μουσικῆς, ἧτοι μελωδιῶν ψαλμῶν καὶ μουσικῆς λαϊκῶν χορῶν. Ἐκ τῶν χειρογράφων συλλογῶν 6 προήλθον ἐξ εἰδικῶν ἀποστολῶν τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ἀρχείου — Γ. Κ. Σπυριδάκη εἰς Μήλον, Δημ. Λουκάτου εἰς Δυτ. Θεσσαλίαν (περιοχὴ Καρδίτσης), Δημ. Οικονομίδου εἰς Ἡπειρον (ἐπαρχ. Μαλακασίου), Σπυρ. Περιστέρη εἰς Εὐρυτανίαν, Στέφ. Ἡμέλλου εἰς Νάξον καὶ Σταύρ. Καρακάση εἰς Χαλκιδικὴν — 16 ἀπεστάλησαν ὑπὸ ἐκπαιδευτικῶν, δημοδιδασκάλων, Ἐπιθεωρητῶν Δημ. Ἐκπαιδ. καὶ Καθηγητῶν (Ἄ. Ψύρρα ἐξ Ἐλασσόνας, Δ. Σπανοῦ ἐξ Ἰκαρίας, Β. Παπαχρήστου ἐκ Μακεδονίας, Ἡπίρου, Θεσσαλίας καὶ Λευκάδος, Θ. Τρουπῆ ἐκ Γορτυνίας, Γ. Παπατρέχα ἐξ Ἀκαρνανίας, Ε. Σαρέλλη ἐκ Λέσβου, Α. Θεμελῆ ἐκ Ζαγορίου, Β. Παυλίδου ἐκ Παραμυθιάς, Ἰ. Τσαταλμπασίδου ἐκ Δράμας, Γ. Πάλλα ἐξ Ἐδέσσης καὶ Φλωρίνης, Κ. Μάνου ἐκ Καστορίας, Στ. Χριστοφίδου ἐκ Καταφυγίου Κοζάνης, Β. Μαστροτσῆ ἐκ Χαλκιδικῆς, Γ. Παπαθανασίου ἐξ Ἀρναίας καὶ Κ. Φίλιου ἐξ Ἡπίρου) καὶ αἱ ὑπόλοιποι 10 ὑπὸ ἄλλων φίλων τῆς λαογραφίας (Ἐλπ. Σταμούλη - Σαραντῆ ἐκ Σηλυβρίας Θράκης, Σ. Θεοδωράκι ἐκ Κρήτης, Α. Μανούσου ἐξ Ἡπίρου, Εὐφρ. Καλαβρουζιῶτου ἐκ Γαυ-

ρολίμνης Ναυπακτίας, Κ. Ἀθανασάτου ἐκ Κεφαλληνίας καὶ Μαργαρίτας Πουλάκη ἐκ Μήλου κ.ἄ.).

Ἡ ὡς ἄνω ἠχογραφηθεῖσα μουσικὴ ὕλη προέρχεται ἐκ συλλογῆς τοῦ προσωπικοῦ ἐκ Μήλου, Δυτ. Θεσσαλίας (περιοχὴ Καρδίτσας), Ἡπείρου, Εὐρυτανίας, Χαλκιδικῆς, Κύθνου, Σητείας Κρήτης, Κύπρου κ.ἄ., πρὸς δὲ ἐκ δωρεᾶς τοῦ ἑλληνοαμερικανοῦ Σωτηρ. Τσιάνη μουσικῆς συλλογῆς ἐκ τῆς περιοχῆς τοῦ νομοῦ Ἀρκαδίας, Κύθνου καὶ Ὁρχομενοῦ Βοιωτίας καὶ τοῦ ἱατροῦ Γ. Γεωργίου μουσικῆς ἐκ Καρπάθου.

Β'. Ποικίλη λαογραφικὴ ὕλη ἀποδελτιωθεῖσα κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο κατετάχθη ἀρχεακῶς, πρὸς δὲ ἤρχισεν ἡ ἐκτύπωσις τοῦ Α' τόμου Ἐκλογῆς δημοτικῶν τραγουδιῶν, ἐγένετο δ' ἡ προπαρασκευαστικὴ ἐργασία τῆς ἐκδόσεως καὶ Ἀπανθίσματος παροιμιῶν καὶ γνωμικῶν.

Εἰς τὴν Ἐθνικὴν Μουσικὴν Συλλογὴν τοῦ Ἀρχείου παρασκευάζεται ἔτι ἡ ἔκδοσις Μουσικῆς Ἐκλογῆς ἐκ τῶν δημοδῶν ᾠσμάτων καὶ τῆς μουσικῆς τῶν λαϊκῶν χορῶν.

Τῆς Ἐπετηρίδος τοῦ Λαογραφικοῦ Ἀρχείου ἐξετυπώθη καὶ ἐκυκλοφορήθη ὁ τόμος 9^{ος} καὶ 10^{ος} (1955 - 1957), εἰς τὸν ὅποιον μεταξὺ ἄλλων μελετῶν ἐδημοσιεύθη καὶ ἡ Λαογραφικὴ βιβλιογραφία τῆς περιόδου 1921 - 1938, συνταχθεῖσα ὑπὸ Γ. Κ. Σπυριδάκη καὶ Δημ. Οἰκονομίδου, ἤρχισε δ' ἡ ἐκτύπωσις τοῦ τόμου 11^{ου} καὶ 12^{ου} (1958 - 1959).

Ὁ διευθυντὴς τοῦ Ἀρχείου Γ. Κ. Σπυριδάκης, προσκληθεὶς ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Ἐπιτροπῆς ἐν Ρουμανίᾳ διὰ τὴν Unesco, μετέσχεν ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ Λ.Α. εἰς τὴν συνελθοῦσαν εἰς Σινάϊαν τῆς Ρουμανίας ἀπὸ 12 - 21 Αὐγ. 1959 IB' ἐτησίαν σύνοδον τοῦ Διεθνoῦς ἐν Λονδίῳ Συμβουλίου τῆς δημῶδους μουσικῆς, καθ' ἣν συνεζητήθησαν πλὴν τῶν μουσικολογικῶν καὶ εὐρύτερα λαογραφικὰ ζητήματα, ὠμίλησε δ' οὗτος περὶ τῆς ὀργανώσεως ἐν τῷ Λαογραφικῷ Ἀρχεῖῳ τῆς ἐργασίας ταύτης καὶ τῶν παρ' ἡμῖν σχετικῶν προβλημάτων.

Ἡ Βιβλιοθήκη τοῦ Λ.Α., ἡ μόνη εἰδικῶς ὀργανωμένη λαογραφικὴ βιβλιοθήκη ἐν Ἀθήναις, ἐπλουτίσθη δι' 134 τόμων καὶ φυλλαδίων, μεταξὺ τῶν ὁποίων 48 τόμοι ἐκ δωρεᾶς τῆς Ἑλβετικῆς Λαογραφικῆς Ἐταιρείας.

Η ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΟΥ ΡΩΜΑΝΟΥ

Περὶ τὸ τέλος τοῦ 1959 ἐκυκλοφορήθη τὸ πρῶτον μέρος τοῦ Δ' τόμου τῶν Ὕμνων Ρωμανοῦ τοῦ Μελωδοῦ, περιλαμβάνον τοὺς ὕμνους ΔΖ' - Μ', ἐκδιδομένους ὑπὸ τῶν κ.κ. Νικ. Κοντοσοπούλου, Δημητρίου Δημήτρηαινα καὶ τῶν δίδων Ἰνοῦς Μιχαηλίδου καὶ Ἀγνῆς Βασιλικοπούλου.

Ὁμοίως ἐκυκλοφορήθη ὡς *παράρτημα* τοῦ αὐτοῦ τόμου ἡ διδακτορικὴ διατριβὴ τοῦ Νικολάου Α. Λιβαδάρα, Τὸ πρόβλημα τῶν ἀγιολογικῶν Ὕμνων Ρωμανοῦ τοῦ Μελωδοῦ, ὅπου ἐν ἐπιμέτρῳ δημοσιεύονται 4 ὕμνοι ἀποδιδόμενοι εἰς τὸν ἐν λόγῳ ποιητὴν.

Ἐτοιμάζεται ἡ ἔκδοσις τῶν ὕμνων ΜΑ' - Ν'.

Η ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΜΑΣ

Τὰ γραφεῖα, ἡ βιβλιοθήκη τῆς Ἑταιρείας καὶ ἡ Μυστακίδειος Βιβλιοθήκη ἐγκατεστάθησαν ὀριστικῶς εἰς τὸν ὄγδοον ὄροφον τοῦ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀριστείδου 8 μετὰ-ρου, ἀπὸ 1ης Ὀκτωβρίου 1959.

ΕΠΙΤΙΜΟΙ ΔΙΔΑΚΤΟΡΕΣ

Ἡ Νομικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κατὰ τὴν συνεδρίασιν αὐτῆς τῆς 10 Ἰουνίου 1959, ἀπένευε τὸν τίτλον τοῦ ἐπιτίμου διδάκτορος εἰς τοὺς 1) Παναγιώτην Πουλίτσαν, ἀκαδημαϊκὸν καὶ Πρόεδρον τοῦ Δ.Σ. τῆς ἡμετέρας Ἑταιρείας, 2) Κωνσταντῖνον Τριανταφυλλόπουλον, ὁμότιμον καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ ἀκαδημαϊκόν, 3) Δημήτριον Σ. Γκίνην, μέλος τοῦ Δ.Σ. τῆς ἡμετέρας Ἑταιρείας, διὰ τὴν συμβολὴν των εἰς τὴν μελέτην τῆς ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Δικαίου, καὶ δὴ τοῦ βυζαντινοῦ καὶ μεταβυζαντινοῦ, καὶ 4) τὸν πρίγκιπα Πέτρον τῆς Ἑλλάδος, ἐθνολόγον.

ΤΙΜΗΤΙΚΟΣ ΤΟΜΟΣ ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ Κ. Ι. ΑΜΑΝΤΟΥ

Τὴν 1ην Δεκ. 1959 τιμητικὴ ἐπιτροπὴ ἐκ μαθητῶν, συναδέλφων καὶ φίλων ἀπηύθυνεν ἔκκλησιν πρὸς συγκέντρωσιν μελετῶν διὰ τὴν ἔκδοσιν τιμητικοῦ τόμου τοῦ καθηγητοῦ καὶ ἀκαδημαϊκοῦ Κ. Ἰ. Ἀμάντου. Δεδομένου ὅτι μικρὸν μετὰ ταῦτα ὁ καθηγητὴς ἀπέθανεν, ὁ τόμος ἀπεφασίσθη ὅπως ἐκδοθῆ ὡς ἐπιμνημόσυτος.

Τὴν δαπάνην τῆς ἐκδόσεως ἀνέλαβεν ἡ Ἐμπορικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος, εισηγήσει τοῦ καθηγητοῦ Στρατῆ Ἀνδρεάδη, τὴν δὲ σύνταξιν αὐτοῦ ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπ. Ἀθηνῶν κ. Ν. Β. Τωμαδάκης. Ὁ τόμος θὰ κυκλοφορηθῆ ἐντὸς τοῦ 1961.